

A photograph of a classroom during a mealtime. In the foreground, two young boys are seated at a table covered with a brown paper tablecloth decorated with colorful paper cutouts. The boy on the left is smiling and waving his right hand. The boy on the right is focused on eating a piece of food with a fork. In the background, another child is standing, and the classroom environment is visible with tables, chairs, and a large green cutout of a person on the wall.

de pedagogische maaltijd doet er toe!

slotevenement LEOS
4 december 2023

doelen

- introductie
- randvoorwaarden
- verloop van de pedagogische maaltijd
- voorbeeldmenu
- leerlijn
- positieve effecten
- vragen

introductie

- Klimrek Brugse Poort
- Anne Vereecken
Pedagogisch Directeur
- Steven Dejongh
Directeur Schoolbeheer
- Basisschool
Kleuterafdeling
Lagere school
2 onthaalklassen
anderstalige nieuwkomers

BASISSCHOOL
Klimrek
BRUGSE POORT

Randvoorwaarden

- mogelijkheid tot instappen in LEOS project
- mogelijkheid van samenwerken met verschillende partners
 - Stad Gent
 - Departement Samenleving en Welzijn - OCMW
 - Onderwijscentrum Gent
 - Dienst Aankoop en Logistiek
 - TABOR vzw
 - Ateljee vzw
 - vrijwilligers
 - onderzoeksteam HOGENT & KU Leuven
- openheid en engagement vanuit het lerarenteam
- LEOS aan bod laten tijdens pedagogische studiedagen, personeelsvergaderingen, startvergaderingen, ... (bijsturen en evalueren)
- infrastructuur en middelen
- gezond, lekker en duurzaam

**HO
GENT**

KU LEUVEN

Pedagogische maaltijd

- LEOS is essentieel middel om visie te verwezenlijken:
 - Leerlingen laten opgroeien tot gezonde burgers
- Ateljee zorgt voor dagelijkse levering en ophaling
- gaat door in de klassen samen met de eigen leerkrachten & voldoende vrijwilligers
- de leerkracht/vrijwilliger modelleert, eten samen met de kleuters
- start om 11u45 tot en met 12u35
 - concreet: 25min deel van de effectieve lestijd
- pedagogische maaltijd wordt gelinkt aan onderwijsdoelen (ZILL)
- doelgericht, rustige gezellige sfeer, samen tafelen, ...

Weekmenu kleuters

Maandag 27 november

Spirelli met bonen, oesterzwammen en rucola-pesto

Dinsdag 28 november

Paëlla met gegrilde groenten

Donderdag 30 november

Florentijnse eitjes met aardappelpuree

Vrijdag 1 december

Vis en zeevruchten met Bouillabaisesaus, venkel en aardappelen

Lekker bereid door

leerlijn

FICHE: Pedagogische Maaltijd

Gestart op 19 september 2021

De kleuterschool: jongste en oudste kleuters

Inhoud:

Doelen

Verloof of verticale lijn in de klassen

- Voorbereiding van de maaltijd
- Tijdens de maaltijd
- Afruimen van de maaltijd

1. DOELEN:

Gericht en intens waarnemen met de zintuigen

- Proeven
- 6m-2j6m Basale verschillen opmerken zoals in smaken, in temperatuur op de huid, temperatuurverschillen in eten/drinken, in textuur - variatie in prikkels opmerken
- 2.5-4j De omgeving intens en geduldig waarnemen en beleven - op uitnodiging gericht observeren met oog voor het geheel, de delen en grote contrasten - intens en actief waarnemen met de zintuigen door de tijd te nemen om te kijken, te luisteren, te betasten, te ruiken, te proeven, te beleven
- 2.5-4j Uitdrukken wat men waarneemt
- 4-6j Spontaan alle zintuigen aanwenden bij het waarnemen - gericht waarnemen van details en nuances - typische beelden, klanken en geluiden, gewaarwordingen, vormen en texturen, geuren, smaken en belevingen (gevoelens) herkennen, onderscheiden en benoemen
- 4-6j Genuanceerder uitdrukken wat men heeft waargenomen

Zorg dragen voor de eigen mentale, sociale en fysieke gezondheid en veiligheid en die van anderen en daarbij aandacht hebben voor:

- Voeding > 2.5-12j Bewust kiezen voor evenwichtig eten en drinken - voldoende water drinken - voldoende fruit en groenten eten

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe levende organismen door een specifieke (lichaams)bouw, houding of handeling aangepast zijn om in hun omgeving te functioneren en te overleven

- 4-10j Ervaren, vaststellen en uitdrukken dat een aantal functies zoals spijsvertering, ademhaling, bloedsomloop ... noodzakelijk zijn om te leven

Een mondelinge boodschap verwerken

- Informatie herkennen en selecteren (in mededelingen, vragen, instructies en uiteenzettingen uit verschillende media)
- 6m-2j6m Begrijpen van communicatie in omgang met vertrouwde volwassenen in verschillende situaties in het hier en nu zoals verzorging, werksessies, eetmomenten, overgangen
- 2.5-4j Verwerken van eenvoudige boodschappen binnen het hier-en-nu met (audio)visuele ondersteuning:
 - een- en tweeledige instructies met fysieke reactie

- korte vragen over voorwerpen, handelingen, opdrachten en concrete situaties
- uitleg over concrete gebeurtenissen en over afspraken
- allerlei muzische en mediaboodschappen binnen de leefwereld
- 4-7j Verwerken van boodschappen binnen het hier-en-nu zonder (audio)visuele ondersteuning en van boodschappen buiten het hier-en-nu met (audio)visuele ondersteuning:
 - meervoudige instructies met talige of mentale reactie
 - gesloten en open vragen over voorkeuren en intenties, over ervaringen en belevingen, over gevoelens, over situaties, over handelingen en over voorwerpen
 - uitleg over feiten en gebeurtenissen en over regels en afspraken
 - allerlei muzische en multimediale boodschappen binnen de leefwereld

Actief deelnemen aan een gesprek

- Gesprek in kleine kring of groep
- 6m-2j6m In 1-1-contact met vertrouwde volwassenen in interactie gaan en boodschappen in het hier en nu uitwisselen - in een gesprek reageren op een vraag door te antwoorden, te wijzen, te grijpen ...
- 2.5-4j In spelsituaties of naar aanleiding van spel- en klassituaties gesprekken voeren met klasgenoten en bekende volwassenen:
 - meedoen in het gesprek (verbaal of non-verbaal), reageren op een korte vraag, iets vertellen over zichzelf, iets beschrijven ...
 - oefenen in beurten afwisselen, leren luisteren naar elkaar ...
- 4-7j Gesprekken voeren met leeftijdsgenoten en bekende volwassenen over onderwerpen uit de leefwereld:
 - luisteren naar een uitleg over een gebeurtenis, reageren op een vraag, gedachten verwoorden, een vraag naar informatie stellen ...
 - zich inleven in een rol of een situatie, zelf bedenken wat je wil zeggen, aangeven aan het woord te willen komen, elkaar laten uitspreken, elkaars ideeën waarderen ...

Zich gedragen weten door, verbonden voelen met en aangesproken door de andere. Zich laten inspireren door de wijze waarop Jezus met anderen omgaat en oproept tot 'ver-ander-ing'

- Kleuter: Verbondenheid met anderen ervaren en beleven > Ervaren en beleven van verbondenheid met anderen: vriendschap, delen, luisteren, zorgen voor, tafelen, ...

Alleen of samen, een plaats innemen tegenover objecten, ruimteaanduidingen of personen en daarbij rekening houden met de ruimtelijke begrenzingen

- 4-6j Onderzoeken van de begrippen in, op, boven, onder, naast, voor, achter, eerste, laatste, tussen, schuin, op elkaar, ver weg, dicht bij, binnen, buiten, omhoog en omlaag door actief ervaringen op te doen en hierbij deze woorden gebruiken
- Alleen voor de oudste kleuters als zij de tafels klaar zetten.

Functionele grepen gedifferentieerd gebruiken voor het hanteren van voorwerpen

- 18m-5j Combineren van functionele grepen om complexere handelingen uit te voeren zoals knopen sluiten en openen
- Vooral voor de jongste kleuters.

2. VERLOOP (verticale lijn van de kleuterklassen):

2.1. Voorbereiding van de maaltijd:

K0/1	K2	K3
Handen wassen Klassikaal: bord opscheppen en waarnemen met de groep Kinderen nemen zelf bestek Kinderen doen al dan niet slabbetje zelf aan Zelfstandig naar de tafel gaan en zitten Juffen vullen borden en zetten ze op tafel Kinderen nemen zelf waterfles	Handen wassen Kinderen nemen zelf bestek. kinderen nemen zelf fles. Ze gaan zelfstandig zitten aan tafel. Juffen vullen de borden en geven ze aan tafel. Lied: 'Smakelijk eten' en benoemen van 1 ingrediënt	1 leerkracht gaat met een groep van 4 kleuters naar 2de lokaal. Handen wassen. Samen te tafel dekken. nadruk op ruimtelijke begrippen. Kinderen zetten bekers, bestek en brood. (1 - 1 - relatie). juf schept de borden uit en de kleuters zetten op tafel. Ondertussen 2de leerkracht en 3de leerkracht: handen wassen. Groep wachten aan deur om op een rustige manier binnen te komen.

2.2. Tijdens de maaltijd

K0/1	K2	K3
Kinderen die zelfstandig kunnen eten, laten we. Kinderen die het nodig hebben, helpen we met eten. Als kinderen iets niet lusten, moeten ze het niet opeten. We stimuleren om te proeven. Leerkrachten zitten aan tafel en eten mee. Als kinderen iets niet lusten, moeten ze het niet opeten. Leerkrachten verwoorden over eten. We vragen wie nog honger heeft en schept de leerkracht op. We tonen ter illustratie het eten.	Kinderen die zelfstandig kunnen eten, laten we. Kinderen die het nodig hebben, helpen we met eten. Als kinderen iets niet lusten, moeten ze het niet opeten. We stimuleren om te proeven. Leerkrachten zitten aan tafel en eten mee. leerkrachten verwoorden over eten. We stellen denkstimulerende vragen. Kinderen die nog eten willen, komen zelf bij de leerkracht en vragen wat ze willen. de juf schept op. We vragen om bestek te laten liggen. Kinderen mogen zelf aantonen wat ze willen.	Kinderen eten zelfstandig. leerkrachten verwoorden over eten. We stellen denkstimulerende vragen. Kinderen die nog eten willen, komen zelf bij de leerkracht en vragen wat ze willen. de juf schept op. We vragen om bestek te laten liggen. Kinderen mogen zelf aantonen wat ze willen. Als kinderen iets niet lusten, moeten ze het niet opeten. We stimuleren om te proeven. Leerkrachten zitten aan tafel en eten mee. leerkrachten verwoorden over eten. We <u>stellen denkstimulerende vragen.</u>

2.3. Opruimen van de maaltijd

K0/1	K2	K3
Kinderen doen zelfstandig slabbetje uit. Vegen mond af. Ze doen bestek in afwasbak. We vragen om te wachten tot de meeste klaar zijn met eten. Daarna mogen kinderen spelen. fles opruimen. Kinderen brengen bord tot bij leerkracht. Leerkrachten legen de borden. Leerkrachten vegen de tafels af en vegen de klas.	Zelfstandig bord legen in de vuilbak. Zelfstandig bord en bestek in afwasbak doen. Fles zelfstandig weg zetten. Na eten morgen de kinderen gaan spelen. Leerkrachten vegen samen met de kinderen (indien mogelijk) de tafels af en vegen de klas.	Afruimen als de leerkrachten klaar zijn met eten. Kinderen tijd geven om te eten. Juffen roepen de kinderen elk om beurt bij zich om met bord te komen. De leerkracht controleren hoeveel kinderen hebben gegeten/geproefd, eventueel aanzetten om nog te proberen. Kinderen legen zelf bord in vuilbak. Kinderen zetten beker, bestek en borden in afwasbak. Na eten, mogen de kinderen buiten gaan spelen. kinderen die willen, mogen helpen om op te ruimen: tafels en vloer vegen.

Positieve effecten

- aanbod voor ALLE kinderen, alle kleuters blijven op school eten (niet stigmatiserend)
- zien eten, doet eten (moeilijke eters)
- door aanbod gezonde maaltijd, hoeven ouders zelf geen maaltijden mee te brengen
- grote tevredenheid bij ouders
- onderwijsleertijd zonder expliciet "lesje" te geven
- de maaltijd is een pedagogisch middel, gelinkt aan doelen van schoolcurriculum
- meer aandacht naar taalontwikkeling
- draagt bij tot een positieve groepsdynamiek

- langere duurtijd van de maaltijd
- kiezen voor eigen klas: plezier en ontspannen, aangename drukte
- stimulatie zelfredzaamheid vanaf K0-K1
- tijd gaat naar het pedagogisch luik ipv handhaven van regels
- kracht van modellering
- veilig leer - en leefklimaat
- meer aanwezige kleuters op school
- werkt preventief en niet curatief
- geen administratieve last
- leerkrachten en kleuters genieten

Vragen

